VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

14.4.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 262/2020 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esitys sisältää muutosehdotukset valtiovarainministeriön toimialalla olevaan digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin (306/2019, jäljempänä digipalvelulaki). Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista sekä muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia, digipalvelulakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, hätäkeskustoiminnasta annettua lakia sekä liikenteen palveluista annettua lakia. Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset eräiden digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta. Valtiovarainministeriö on ollut mukana säädösvalmistelussa ja osallistunut sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman työryhmän työhön.

Digipalvelulailla on täytäntöönpantu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (saavutettavuusdirektiivi). Esteettömyysdirektiivi sisältää sääntelyä sekä tuotteiden esteettömyyteen että digitaalisten palvelujen saavutettavuuteen liittyen. Esteettömyysdirektiivin myötä digipalvelulain soveltamisala laajenee koskemaan nykyistä laajemmin yksityisen sektorin tarjoamia digitaalisia palveluja. Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana sitä, että esteettömyysdirektiivin mukaisten palveluiden esteettömyysvaatimuksista säädettäisiin pääosin digipalvelulaissa, jossa säädetään tällä hetkellä digitaalisten palveluiden saavutettavuusvaatimuksista. Digipalvelulaki laajenisi soveltamisalan osalta, mutta myös sovellettavien vaatimusten osalta, kun otettaisiin huomioon uudet saavutettavuusvaatimukset. Mikäli kansallisessa implementoinnissa esteettömyysdirektiivin mukaisten digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimuksista säädettäisiin jossain muussa laissa, aiheuttaisi tämä valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan päällekkäistä sääntelyä digipalvelulain kanssa.

Digipalvelulakiin lisättävä 3 a luku laajentaisi valvontaviranomaisen tehtävät koskemaan myös esteettömyysdirektiivin myötä lakiin lisättäviä digitaalisia palveluja. Ehdotetut muutokset lisäisivät merkittävästi Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvontayksikön tehtäviä nykyisestä saavutettavuusvalvonnan tehtävistä. Ehdotettavat muutokset laajentaisivat digipalvelulain soveltamisalaa ja valvontatehtäviä merkittävästi myös yksityissektorin digitaalisiin palveluihin, esimerkiksi yksityisiin verkkokauppoihin (pl. mikroyritykset). Ehdotettavien muutosten myötä saavutettavuusvalvontaan liittyvät lakisääteiset tehtävät lisääntyisivät. Valtiovarainministeriö katsoo, että nyt ehdotetut lisätehtävät Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ovat perusteltuja. Saavutettavuusvalvon-

nan yksiköllä on voimassa olevan lain nojalla kokemusta ja osaamista saavutettavuusvalvonnasta, joten uusien digitaalisten palvelujen valvonnan sijoittaminen nykyisen valvontaviranomaisen tehtäviin olisi tarkoituksenmukaista. Esteettömyysvaatimusten valvontaa tekisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Valtiovarainministeriö kuitenkin nostaa esiin huolen siitä, että tuotteiden esteettömyys ja digitaalisten palvelujen saavutettavuus liittyvät tietyissä tilanteissa olennaisesti toisiinsa. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyy myös osin samoja kriteeristöjä, joten valvontaviranomaisten yhteistyö olisi jatkossa erityisen tärkeää. Valtiovarainministeriö pitääkin tärkeänä lakiesityksen ehdotusta siitä, että jatkovalmistelussa on tarkoitus selvittää valvontatehtävän keskittäminen yhdelle valvovalle viranomaiselle. Tämä helpottaisi esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvien valvontatehtävien yhtenäistämistä sekä tuotteiden ja palvelujen käyttäjien tukitoimintoja valvonnan keskittyessä yhteen viranomaiseen.

Muilta osin valtiovarainministeriö kannattaa esityksessä ehdotettuja säädöskokonaisuuksia eikä sillä ole huomautettavaa nyt ehdotetun lakiesityksen sisältöön.